

عنوان مقاله:

بررسی موانع مشارکت جوامع محلی در فرایند اجرای پروژه های آبخیزداری و منابع طبیعی، حوزه آبخیز آریاچای، استان زنجان

محل انتشار:

فصلنامه مهندسی و مدیریت آبخیز، دوره 15، شماره 4 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 17

نویسندگان:

علیرضا رابط - استادیار بخش تحقیقات اقتصادی- اجتماعی، مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی استان زنجان، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی،

قباد رستمی زاد - استادیار بخش تحقیقات حفاظت خاک و آبخیزداری مرکز تحقیقات و آموزش کشاورزی و منابع طبیعی زنجان

امین صالح پور جم - استادیار، پژوهشکده حفاظت خاک و آبخیزداری، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

مقدمه از جمله مشکلات مهم در فرایند اجرا و نگهداری پروژه های آبخیزداری و منابع طبیعی، عدم مشارکت و همکاری موثر آبخیزنشینان است. بر این اساس، توجه به عوامل بازدارنده و همچنین، شناسایی راهکارهای تقویت مشارکت جوامع محلی در فرایند اجرای پروژه های آبخیزداری و منابع طبیعی، امری ضروری و اجتناب ناپذیر است. این پژوهش، با هدف شناخت ویژگی های اجتماعی-اقتصادی جوامع محلی، شناسایی شاخص های موثر بر کاهش موانع و افزایش مشارکت مردمی در اجرای طرح های منابع طبیعی و آبخیزداری، شناخت انتظارات و نیازهای جامعه محلی و در نهایت، ارائه راهکارهای علمی و فنی با هدف افزایش میزان مشارکت مردمی، در منطقه پایلوت آریاچای شهرستان زنجان انجام شده است. مواد و روش ها در این پژوهش، چهار شاخص تاثیرگذار اجتماعی-فرهنگی، اقتصادی، طبیعی و مدیریتی، با ۴۰ زیرشاخص تعیین و دسته بندی شدند. اطلاعات لازم به صورت پیمایشی و با استفاده از ابزار پرسشنامه، مصاحبه و نشست های متعدد با افراد جامعه و خبرگان محلی، جمع آوری شد. برای تعیین حجم نمونه از رابطه کوکران، برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS استفاده شد. همچنین، برای بررسی روایی پرسشنامه از آلفای کرون باخ، از تحلیل عاملی به منظور کاهش و دسته بندی متغیرهای تاثیرگذار بر عدم مشارکت مردم در پروژه های آبخیزداری، استفاده شد. نتایج و بحث نتایج نشان داد که شش عامل در مجموع به میزان ۶۴.۴ درصد، از واریانس متغیر وابسته را تبیین می کنند و متغیر آموزش و اطلاع رسانی در سطح محلی، به عنوان موثرترین عامل شناخته شد که ۲۹.۷۹ درصد از واریانس متغیر وابسته را تبیین کرد. پس از آن، عوامل بهبود درآمد و معیشت روستاییان با ۱۹.۲۴ درصد، تنوع فعالیت های اقتصادی و بهبود عملکرد با ۱۸.۹۳ درصد، تقویت اقتصاد محلی با ۱۳.۹۲ درصد، مدیریت طرح های آبخیزداری با ۱۱.۳۴ درصد و مدیریت منابع طبیعی با ۴.۳ درصد، به ترتیب در اولویت دوم تا ششم قرار گرفتند. نتیجه گیری در مجموع، می توان این گونه بیان کرد، نبود اطلاع و آگاهی جامعه محلی از جنبه ها و منافع مثبت اقتصادی، اجتماعی، طبیعی و فنی حاصل از اجرای پروژه های منابع طبیعی و آبخیزداری در محدوده زیست و تولید آن ها، یکی از موانع مهم در عدم مشارکت و محقق نشدن اهداف پیش بینی شده در اجرای پروژه های آبخیزداری و منابع طبیعی در محدوده مورد مطالعه است. بر این اساس، توجه و تاکید بر موضوع اعتمادسازی و افزایش میزان اعتماد اجتماعی، به اداره کل منابع طبیعی و آبخیزداری، در فرایند اجرا و موفقیت پروژه ها، نقش بسزایی دارد.

کلمات کلیدی:

اجتماعی، اقتصادی، تحلیل عاملی، جوامع محلی، فنی، مدیریت جامع آبخیز، مدیریتی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1863292>

